

Program for **Fredrikstad Venstre**

for perioden 2011-2015

www.fredrikstad.venstre.no

venstre

Vi bygger fremtidens Fredrikstad

Fredrikstad Venstre ble stiftet i 1893, og er det sosialliberale alternativet i Fredrikstad. Vi vil at Fredrikstad skal være en levende og moderne miljøby der du er sjefen i ditt eget liv.

For å få dette til trenger vi de beste skolene, en offensiv miljøpolitikk, et mangfoldig kulturtilbud, en moderne næringspolitikk, og kommunale tjenester som gir trygghet til dem som trenger det mest..

Fredrikstad Venstre er trygt plassert i sentrum av politikken som et sosialliberalt og radikalt parti, med Arbeiderpartiet på vår venstreside og Høyre på vår høyreside. Vi er tuftet på liberalismen som ideologi, og har ingen særinteresser bortsett fra den enkelte borger i Fredrikstad.

For å få til løsninger som er til det beste for byen, er vi villige til å samarbeide med alle partier for å i størst mulig grad få gjennomslag for vår politikk. Ved ordførervalget og i budsjettforhandlinger vil vi først søke samarbeid på borgerlig side.

Løsningene ligger i sentrum.

Fredrikstad som kommune

Fredrikstad kommune har to hovedutfordringer:

1. Å ha en sunn og balansert kommuneøkonomi.
2. Å levere kommunale tjenester og organisering som stadig blir forbedret og fornyet.

Økonomien til Fredrikstad kommune er preget av lave skatteinntekter og høye utgifter. Dette henger sammen med at vi kommer dårlig ut på levekårsstatistikken. Dårlige levekår gir færre i arbeid, og større utgifter til offentlig velferd. Det viktigste grepet for å forbedre kommuneøkonomien er derfor å forbedre levekårene. Dette vil vi gjøre ved å satse på skolen, bidra til å skape flere arbeidsplasser, og støtte opp om frivilligheten og lokalsamfunnene i byen vår gjennom å opprettholde og styrke lokalsamfunnsutvalgene.

Fredrikstad Venstre ønsker så lav eiendoms-skatt som mulig. Før den reduseres, må vi være sikre på at kommunens tjenestetilbud har tilstrekkelig kvalitet. Den viktigste saken for Fredrikstad Venstre de neste fire årene blir å kombinere hensynene til en sunn og balansert kommuneøkonomi gjennom effektiv drift, med behovet for å forbedre og fornye tjenestetilbudet.

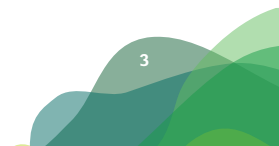
Vi vil at kommunen skal fremstå som en attraktiv arbeidsgiver hvor den enkelte medarbeiders kompetanse kontinuerlig blir brukt og videreutviklet. Vi er opptatt av å skape gode fagmiljøer på tvers av fagområder – for å heve kvaliteten på tjenestene. En målrettet satsing på lederkompetanse i kommunen er den beste metoden for bedre koordinering og sterkere økonomisk kontroll over tjenestetilbudet.

Fredrikstad kommune er tynget av gjeld. Utgifter til renter og avdrag går direkte ut over tjenester til innbyggerne. Høsten 2010 vedtok bystyret en "handlingsregel" for finansiering av nye investeringer. Den går i korthet ut på ikke å låne mer enn det som skal til for ikke å øke utgifter til renter og avdrag til et høyere nivå enn i 2010. Venstre mener dette er et helt nødvendig tiltak, men vi mener at gjelden må reduseres – ikke bare videreføres.

Venstre ser at gjelden kan reduseres først og fremst med to grep på kort sikt:

- selge Fredrikstad energi AS
- bruke deler av opparbeidede fondsmidler

Det er Venstres mål at på lang sikt, 10–20 år, skal alle nye investeringer som belaster driftsbudsjettet, finansieres fullt ut med overskudd fra driftsbudsjettet uten nye låneopptak.

En skole for kunnskap og

Fredrikstad-skolens viktigste oppgave er å gi den enkelte elev et best mulig kunnskapsnivå, gode grunnleggende ferdigheter og tro på egne evner.

Vi vil ha en god offentlig skole som gir alle like muligheter til kunnskap, til å ta i bruk sitt potensial og til å bidra i samfunnet uavhengig av bakgrunn.

Statistikk viser at en stor andel av Fredrikstads innbyggere har dårlige levekår. Dette gir seg utslag i lav skatteinngang, høye utgifter til barnevern, dårlige resultater i skolen og store utgifter til sosial- og omsorgssektoren. Det viktigste tiltaket for å bedre levekårene er å ha en god skole. Elevene må følges tettere opp de første skoleårene, og opplæringen i basisferdighetene lesing, skriving og regning må styrkes. Dette forutsetter blant annet en særlig satsing på real- og språkfag. Lærernes kompetanse innen IKT må også styrkes.

En god skole med gode lærere er det beste tiltaket for å bedre levekårene.

Fredrikstad-skolen har tre utfordringer som må løses de neste fire årene:

- Forbedre resultatene i skolen
- Få ned frafallet i videregående skole
- Forbedre samarbeidet mellom skole og hjem

3.1 BYEN MED EN SKOLE HVOR LÆRERNE ER KOMPETENTE OG TRYGGE

For å bedre resultatene i Fredrikstad-skolen er vi avhengige av et godt samarbeid mellom hjemmet, eleven, læreren og skoleledelsen. Læreres faglige og pedagogiske kompetanse er avgjørende for elevers læring. Derfor er det viktig å bedre den formelle kompetansen til dem som er lærere i dag. Vi trenger lærere med høy faglig standard fra en variert utdannings- og yrkesbakgrunn.

Lærere må hele tiden ha rett og plikt til å fornye og videreutvikle sin fag- og yrkeskompetanse. Derfor vil Fredrikstad Venstre innføre en ordning med systematisk etter- og videreutdanning for lærere som er ansatt i Fredrikstad-skolen. Det skal være et målrettet opplegg for lærere slik at den formelle kompetansen heves og fornyes med jevne mellomrom for alle lærere i alle fag. Gode lærere har gode ledere. Derfor vil vi at det i enda større grad enn i dag legges vekt på å rekruttere, utvikle og beholde dyktige skoleledere i Fredrikstad-skolen. Vi ønsker en tydelig skoleledelse på alle nivå i kommunen som kan ledelse som fag, og som gir trygghet til sine medarbeidere.

Gode lærere gir gode elever.

Fredrikstad Venstre vil:

- styrke rektors rolle
- sette av midler som skal brukes til systematisk etter- og videreutdanning av lærerne
- øke hver skoles «videreutdanningspott», slik at de får en reell mulighet til å la lærerne hente faglig og pedagogisk påfyll
- sørge for gode opplærings- og videreutdan-

like muligheter

- ningsprogrammer for skoleledere innen pedagogisk arbeid, samt drift og utvikling av skolen
- gi lærere i Fredrikstad-skolen tilleggsutdanning innen det å jobbe i en flerkulturell skole, og finne gode rekrutteringsmetoder for å få rekruttert flere lærere med minoritetsbakgrunn
- videreutvikle mentor-ordningen for nyansatte lærere i Fredrikstad-skolen
- redusere tiden hver enkelt lærer bruker på

- byråkrati og skjemavelde, slik at mer tid kan benyttes til elevkontakt og skoleutvikling
- gjennomgå vikarbruken i Fredrikstad-skolen med sikte på å heve kvaliteten og øke rekrutteringen
- ha åpenhet om resultatet av nasjonale prøver og andre evalueringer av skolen i Fredrikstad

3.2 BYEN MED EN SKOLE SOM SER DEN ENKELTE ELEV

Kampen mot frafall i den videregående skolen starter i grunnskolen. Altfor mange går i dag igjennom et tiårig grunnskoleløp uten noen mestringsfølelse. For å legge til rette for enkeltelevens utvikling trenger vi tydelige læringsmål, klare krav til elevene og gode lærere. En god kartlegging av den enkelte elevs ferdigheter og kunnskapsnivå de første skoleårene er nødvendig for at hver enkelt elev skal få relevant oppfølging. Derfor ønsker Fredrikstad Venstre at det skal gjøres gode evalueringer, og at det gis konkrete tilbakemeldinger til elever og foresatte gjennom hele barneskolen.

Alle elever skal få den opplæringen som er tilpasset den enkeltes behov og forutsetninger, og vi vil at Fredrikstad skal bli en foregangskommune i organiseringen av tilpasset opplæring. Vi vil ha mer spesialpedagogisk kompetanse flyttet nærmere eleven, og at innsatsen konsentreres om å hjelpe elevene i de første skoleårene slik at færrest mulig elever trenger videre hjelp senere i skolesystemet. Fredrikstad Venstre er positiv til at også andre yrkesgrupper trekkes inn i Fredrikstad-skolen for å styrke det sosialfaglige miljøet.

Fredrikstad Venstre mener det er nødvendig med en bedre rådgivningstjeneste, økt oppmerksomhet rundt overgangen mellom grunnskole og videregående skole, og en sterkere oppfølging av den enkelte elev helt fra de første skoleårene. Samarbeidet mellom skole, barnevern og politi må systematiseres og åpnes opp, slik man har fått til andre steder i landet gjennom «Salto»-modellen.

Tidlig innsats nytter.

Fredrikstad Venstre vil:

- ha tettere oppfølging av elevene de første årene de går på skolen

- innføre en ordning der elever og deres foresatte får skriftlige tilbakemeldinger basert på faglig utvikling fra første klassetrinn
- følge opp rutinene for hvordan mobbing håndteres på den enkelte skole
- ha flere spesialpedagoger som jobber direkte med elever fremfor saksbehandling
- innføre Salto-modellen for systematisk samarbeid mellom skole, barnevern og politi

3.3 BYEN MED EN SKOLE SOM SAMARBEIDER MED HJEMMET

Samarbeid mellom skole og hjem er grunnsteinen i et vellykket skoleløp for våre barn. Fredrikstad-skolen skal ikke stå for oppdragelsen av barna våre, det er foreldrenes ansvar. Skolen har derimot ansvaret for læringen til barna, og å sørge for at grunnlaget for et godt samarbeid mellom skole og hjem er til stede. En innsats for å bedre samarbeidet mellom skole og hjem er særlig viktig for integreringen.

Forventningene hjemmet har til skolen, og omvendt, må avklares så tidlig som mulig i skoleløpet. Venstre mener at Fredrikstad-skolen må systematisere og følge opp samarbeidet mellom skole og hjem gjennom hele skoleløpet i større grad enn i dag.

Et godt samarbeid mellom skole og hjem gir gode elever.

Fredrikstad Venstre vil:

- jobbe systematisk med å forbedre samarbeidet mellom skole og hjem for den enkelte elev
- vurdere å ha egne rådgivere med ansvaret for samarbeidet mellom skole og hjem
- tidlig i skoleløpet avklare forventninger mellom foreldre og skolen
- øke satsingen på elektronisk kommunikasjon mellom skole og hjem

3.4 BYEN MED ET MANGFOLD AV GODE BARNEHAGER

Med full barnehagedekning på plass mener Fredrikstad Venstre at neste mål må være å øke kompetansen og mangfoldet i Fredrikstad-barnehagene. Byen vår trenger fleksible barnehager med god pedagogdekning og med variert innhold. Vi ønsker kvalitet og valgfrihet i barnehagetilbudet.

Barnehagen skal være et sted for lek, kreativitet og hvile. Men barnehager er også et pedagogisk tilbud. Avdelingsledere i Fredrikstad må derfor være kvalifisert til å lede barnehager. Fredrikstad Venstre ønsker å utvikle kvaliteten i barnehagene, samt sikre at byen i løpet av perioden 2011–2015 får tilstrekkelig mange kvalifiserte pedagoger. En god barnehage er viktig for språkutviklingen og integreringen av barn med minoritetsbakgrunn.

Fredrikstad Venstre ønsker flere barnehager med mer fleksible åpningstider. Samtidig er det viktig at kommunen signaliserer at barn ikke bør ha for lange dager og tilbringe for mye tid i barnehagen. Utvidete åpningstider i Fredrikstad må derfor kombineres med maksimaltid i barnehagen, både pr. døgn og pr. uke. Vi ønsker også å øke andelen av menn som jobber i barnehagene i Fredrikstad, og vi vil at kommunen utformer en plan for å rekruttere flere menn.

Gode barnehager ser det enkelte barn.

Fredrikstad Venstre vil:

- gi større frihet til den enkelte barnehage for hvordan de organiserer tilbudet
- tillate flere barnehager med fleksible åpningstider kombinert med regler om maksimal oppholdstid
- vurdere å innføre gratis kjernetid for barn som har særskilt behov for barnehage
- sikre pedagogdekningen i barnehagene
- øke andelen menn i barnehagene

3.5 BYEN MED EN SKOLEFRITIDSORDNING SOM GIR MENING

Fredrikstad Venstre ønsker at skolefritidsordningen fremdeles skal være et frivillig tilbud. Dette betyr at det skal være et tydelig skille mellom det som er skole, og det som er SFO. Leksehjelp og andre pedagogiske læretiltak skal holdes innenfor skolen, og ikke blandes sammen med SFO. Samtidig bør det på et overordnet plan være samsvar og samarbeid mellom den enkelte skole og dens tilhørende SFO.

Fredrikstad må få en rammeplan for SFO med konkrete krav til innhold og kvalitet. Det er et mål for Fredrikstad Venstre at SFO integreres bedre til den enkelte skoles helhetlige plan, og at skolens rektor har det overordnede ansvaret for pedagogisk samordning med SFO.

En god skolefritidsordning er mer enn en oppholdsplass.

Fredrikstad Venstre vil:

- at SFO skal være et frivillig tilbud som skiller seg fra skolen
- lage en egen rammeplan for SFO med krav til innhold og kvalitet
- legge til rette for at samarbeidet mellom den enkelte skole og SFO blir bedre
- at SFO-lederne skal ha pedagogisk bakgrunn

Den grønne og åpne elveb

Alle i Fredrikstad har rett til ren luft, rent vann og tilgang på gode friområder. Det må derfor legges langt bedre til rette for å kunne leve miljøvennlig i byen.

Å ta vare på naturen – jord, luft, vann og det biologiske mangfoldet – er avgjørende for vår eksistens og har verdi i seg selv.

Fredrikstad Vestres mål er en by uten forurensning, der ressursene forvaltes til beste for oss som lever nå – og for framtidige generasjoner. Fredrikstad Venstre vil gjøre byen til en miljøpolitisk foregangskommune. Vi skal ta i bruk miljøteknologi og finne løsninger som også andre kommuner kan benytte. En slik omstilling er krevende fra dagens situasjon, men det vil gi nye muligheter. I en verden hvor miljøproblemene blir tydeligere, vil miljøbedrifter og miljøkommuner bli morgendagens vinnere.

Klimaendringer påvirker oss alle, og er en av de alvorligste truslene verden står overfor. Fredrikstad Venstre vil sørge for at Fredrikstad oppfyller sin del av nasjonale og internasjonale utslippskutt, og blir ledende i anvendelsen av ny miljøteknologi. Vi vil gjøre det enkelt å ta klima-, energi- og ressursvennlige valg, og kommunens virksomheter skal være først ute.

Fredrikstad har tre miljøutfordringer som må løses de neste fire årene:

- forbedre trafikk- og kollektivsituasjonen

radikalt

- bedre styringen av byutviklingen
- få ned klimautslippene fra kommunens virksomhet

4.1 BYEN HVOR KOLLEKTIVTRAFIKK ER DET NATURLIGE ALTERNATIVET

Fredrikstad Venstre vil gjøre kollektivtilbudet til det naturlige alternativet for transport i Fredrikstad. Det er skrikende behov for en solid satsing på kollektivtransport. Kollektivtransporten må prioriteres foran biltrafikken i sentrum og langs hovedveiene. Økning i antall kollektivreisende skal gi billigere reiser. På sikt må Fredrikstad bli en køfri by der trafikken flyter jevnt i rush-tiden, og der de negative sidene ved bilbruk som ulykker, forurensning og det at bilen tar mye plass, er betydelig redusert. Bomiljøer må skjermes mot støy og forurensning.

Parkeringspolitikken er et viktig virkemiddel for å gjøre det mer attraktivt med alternativ transport. Fredrikstad Venstre ønsker en helhetlig og restriktiv parkeringspolitikk som bidrar til å gjøre sentrum mer attraktivt for alle.

Fredrikstad Venstre vil bedre fremkommeligheten for sykler og gjøre det tryggere å sykle. Fredrikstad skal bli en fremtidsrettet sykkelby.

Flere kollektivbrukere og syklistene gir bedre plass på veiene.

Fredrikstad Venstre vil:

- ha mange flere 15-minuttsruter i bussnettet
- sikre at buss- og togtilbudet korresponderer mye bedre enn i dag
- oppgradere og bygge holdeplasser med

byen

- ruteopplysning, sitteplasser og sykkelstativ
- forenkle rutesystemet i byen med enkel nummerering, navngiving og fargebruk
- bedre trafikkgrunnet med smartere ruteplanlegging mellom de tyngst befolkede områdene
- jobbe for at fylkeskommunen innfører utvidet reisegaranti med rett til erstatning ved forsinkelser over 20 minutter
- at alle busser og ferger skal gå på fornybart drivstoff
- gjeninnføre rabatten for de som kjøper periodekort for fergerne
- at Gamlebyfergen skal gå kontinuerlig fra morgen til kveld
- øke antall avganger på Byfergen – første skritt mot «Elvemetroen»
- jobbe for markalinjen som ringvei i trafikk-

- pakke Fredrikstad
- jobbe for å bedre trafikksituasjonen på Kråkerøy og Gressvik
- støtte opp om byggingen av flere kollektivfelt langs hovedveiene
- gjennomføre sykkelplanen for Fredrikstad
- få bysykler i Fredrikstad
- jobbe for å bruke trafikklys som trafikkregulerende tiltak for å få bedre flyt i Fredrikstad- trafikken
- jobbe for at all fremtidig trafikkøkning skal løses ved en forbedret kollektivtransport – ikke ved å øke kapasiteten på veiene
- utrede bybane mellom Fredrikstad og Sarpsborg
- etablere 150 ladepunkter for elbiler innen 2015

4.2 BYEN SOM UTVIKLER SEG SOM DEN GRØNNE OG ÅPNE ELVEBYEN

Elvebyen med boliger, næring og kultur på tidligere havneområder vil i de nærmeste årene gi helt nye muligheter for byen. Alle innbyggere må sikres god tilgjengelighet til elva og fjorden. Elvebyen Fredrikstad har en fantastisk beliggenhet og er porten til skjærgården. Fredrikstad Venstre vil ivareta byens spesielle biologiske mangfold og grønne særpreg. At byen får flere innbyggere, skal ikke føre til at grøntområder bygges ned, eller at elvebredden stenges inne.

Fredrikstad er i vekst, og det skal legges til rette for fortetting og nye boliger i mange deler av byen. Det er plass til mange nye boliger i Fredrikstad uten at byen flyter ut som en eneste stor forstad. Nye boligstrøk må først og fremst etableres gjennom punktvis fortetting, slik at man kan bygge gode nærmiljøer med mindre transportbehov.

Nedbyggingen av dagens grønt- og matjordsarealer må stoppes, og fellesarealer må i størst mulig grad være tilgjengelige for allmennheten. Skoler, barnehager og sykehjem må bygges ut

samtidig med at byen fortettes. Det må være et variert boligtilbud med gode nærmiljøer over hele byen.

Fredrikstad er for dårlig tilrettelagt for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Det må gjøres et omfattende arbeid for å gjøre byen tilgjengelig. Universell utforming må være førende for planleggingen av alle offentlige rom. Universell utforming betyr at alt offentlig rom utformes slik at alle mennesker skal kunne bruke dem på en likestilt måte. Dette vil gjøre hverdagen enklere for alle.

En grønn og åpen by er en god og trivelig by

Fredrikstad Venstre vil:

- utarbeide en forpliktende plan for oppgradering av gater, plasser og torg
- kartlegge byens grøntområder for bevaring, videreutvikling og vedlikehold
- legge til rette for flere boliger i sentrum
- se på muligheten til å etablere flere lysløyper, og sikre fri ferdsel for gående i dagens løyper
- ruste opp Glommastien og sørge for gjennomgående turveier i kommunen
- legge til rette for punktvis fortetting i tettstedene som omkranser sentrum, og gode kollektivnett mellom disse
- legge til rette for nyskapende arkitektur som tar hensyn til byens historiske dimensjoner og øvrige kvaliteter
- at kommunen skal være en offensiv pådriver for videre positiv utvikling på Væreste
- sikre at etterbruken av sykehusområdet blir til det beste for befolkningen gjennom utvikling av boliger, næring og grøntområder
- ta vare på etablerte småhusområder
- sikre gode idretts-, rekreasjons- og grøntarealer i forbindelse med fortetting
- vurdere sanering av områder og bygninger i sentrum uten arkitektonisk eller kulturhistorisk verdi

- si nei til initiativ som stenger folk ute fra elva
- arbeide for at det bygges flere studentboliger og utleieboliger
- la universell utforming være førende for planlegging av alle offentlige rom
- gå imot deponering av forurensete muddermasser ved Belgen
- etablere en kartleggings- og tiltaksplan for naturmangfold i Fredrikstad, og verne områder med rødlistede arter eller naturtyper
- aktivt benytte stedsanalysene fra lokalsamfunnsutvalgene i planarbeid

4.3 BYEN SOM TAR KAMPEN MOT KLIMAUTSLIPP PÅ ALVOR

Klimaet på jorda er i dramatisk endring. Millioner av mennesker vil bli miljøflyktninger dersom ikke utslippene av klimagasser reduseres. Fredrikstad skal også ta sitt ansvar for å redusere de globale utslippene av klimagasser. Fredrikstad Venstre vil legge dette til grunn for alle politiske vedtak, og gjøre Fredrikstad til en av de fremste byene i Norge til å ta i bruk ny miljøteknologi.

Energieffektivisering er avgjørende for å redusere utslipp av klimagasser og sikre framtidig energiforsyning. Særlig er det viktig at nye bygninger krever lite oppvarming og er fleksible for ulike oppvarmingsløsninger.

Kommunen har et særlig ansvar når det gjelder å ta i bruk nye og mer miljøvennlige løsninger. Alle nybygg, all oppvarming og all transport i kommunens regi skal være klimavennlig. For å følge opp at kommunen faktisk gjør jobben sin, må forpliktende planer og god rapportering følges tett opp.

Fredrikstads utslipp av klimagasser skal halveres i forhold til 1990-nivå innen 2030.

Lavere klimautslipp er et felles ansvar og en felles mulighet.

Fredrikstad Venstre vil:

- at kommunen så raskt som mulig kun skal benytte energi fra fornybare kraftkilder
- fremme bruk av vannbåren varme i alle nybygg
- avvikle bruk av all olje til oppvarming i Fredrikstad innen 2020
- sørge for at alle kommunale bygg varmes opp ved hjelp av energieffektive metoder, slik som fjernvarme, biobrensel eller jordvarme
- at alle kommunens virksomheter blir Miljøfyrtårn-sertifiserte
- arbeide for bruk av energieffektiv teknologi og bygningsmateriale i alle nybygg i Fredrikstad gjennom at byggesaksgebyr for passivhus halveres
- jobbe for at det blir mulig å bygge aktivhus i Fredrikstad. Dette er hus som produserer overskudd av energi tilbake til kraftnettet
- at alle biler som brukes av det offentlige, bruker lav-/nullutslippsteknologi, slik som biodrivstoff, elektrisitet eller hydrogen, innen 2013
- arbeide for bruk av nullutslippsteknologi i Østfold Kollektivtrafikk, og sette krav om kun nullutslippsbusser i Nedre Glomma
- sette krav om lav-/nullutslippsteknologi ved utlysning og utsteding av taxiløyver
- etablere et ENØK-fond hvor avkastningen støtter bruk av strømsparende tiltak
- arbeide for at det settes opp pumper og anlegg for alternativt drivstoff i Fredrikstad
- bruke renovasjonsavgiften til å stimulere til klimavennlig adferd

Trygghet til dem som tren

Fredrikstad Venstre ønsker gode offentlig finansierte velferdstjenester. For oss er god kvalitet på tjenestene viktigere enn hvem som utfører dem enten det er det offentlige selv, private eller ideelle aktører.

Derfor er ikke konkurranseutsetting noe mål i seg selv, men et middel som kan benyttes for å gi befolkningen bedre tjenester.

Vi vil prioritere mer til dem som trenger det mest. Velferdssamfunnet er for oss mer enn velferdsstaten. Offentlige velferdstjenester kan aldri erstatte nærhet og omsorg i frivillige fellesskap, familie og nærmiljø.

Det er viktig å sikre menneskets verdighet og valgfrihet i møtet med det offentlige hjelpeapparatet i Fredrikstad. Frivillige organisasjoner og engasjerte innbyggere spiller en avgjørende rolle for byen vår, og må sikres gode rammevilkår.

Fredrikstad har tre velferdsutfordringer som må løses de neste fire årene:

- tidligere fange opp og hjelpe barn og unge som faller utenfor
- forbedre tilbudet til de rusavhengige
- heve kvaliteten i eldreomsorgen

5.1 BYEN SOM TAR VARE PÅ DE MINSTE

Altfor mange barn og unge i Fredrikstad har en tøff oppvekst, og Fredrikstad Venstre vil sikre at disse får en bedre oppfølging. Vi vil øke innsatsen for å styrke og åpne opp barnevernet, slik at vi kan fange opp barn og unge som er i faresonen, på et tidlig tidspunkt. Samarbeidet mellom helsestasjonene, helsesøstrene og barnevernet må bli bedre, og lavterskeltilbud som åpen barnehage må styrkes.

I oppveksten utvikles mye av evnen til å ta kontroll over eget liv og en grunnleggende følelse av trygghet og verdighet. Voksne mennesker velger i stor grad sin livsform og livsstil, men ingen velger sin barndom. Det er viktig for Fredrikstad Venstre å sikre at kommunen lager gode ordninger for barn som har det vanskelig, og legger til rette for en god barndom.

Barna først.

Fredrikstad Venstre vil:

- videreutvikle kompetansen og kvaliteten i barnevernet og sosialtjenesten slik at barn som lever under vanskelige oppvekstvilkår, får enda bedre hjelp
- videreutvikle samarbeidet mellom helsestasjonene, helsesøstrene og barnevernet
- ha bedre oppfølging av fosterforeldre og iverksette tiltak for å øke rekrutteringen av fosterforeldre i Fredrikstad
- styrke samarbeidet med frivillige organisasjoner og andre viktige aktører på området
- prioritere å bygge opp egen kompetanse og institusjoner fremfor å kjøpe barnevernstjenester eksternt
- forebygge ungdomskriminalitet gjennom et

nger det mest

- forsterket samarbeid mellom skole, barnevern og politi
- sikre et godt tilbud av fritids- og ungdoms-klubber

5.2 BYEN SOM PRIORITERER DE SVAKESTE

Sosialt ansvar handler først og fremst om å hjelpe dem som har det vanskeligst. I Fredrikstad handler dette blant annet om å hjelpe dem som sliter med rusproblemer. Fredrikstad Venstres utgangspunkt i ruspolitikken er at vi skal bekjempe rusavhengigheten, ikke de rusavhengige. Rusavhengighet må derfor primært møtes med medisinske og sosialfaglige virkemidler,

ikke straff.

Vi ønsker en omsorg for de svakeste blant oss som tar utgangspunkt i at ingen mennesker er like, at ingen skal bli gitt opp, og at alle mennesker skal ha et verdig og trygt møte med det offentlige, uavhengig av livssituasjon og bakgrunn. Samtidig må god forebygging prioriteres, slik at så få som mulig ender opp som rusavhengige.

Vi måles som lokalsamfunn på hvordan vi tar oss av de svakeste.

Fredrikstad Venstre vil:

- etablere flere behandlingsplasser og bedre ettervernstilbudet for alkoholikere og narkomane
- ha en 24-timersgaranti for behandling etter akuttavrusning
- sikre at byen har lavterskeltilbud for ungdom og andre som er rusavhengige eller har rusproblemer kombinert med psykiske og sosiale vansker
- opprette sprøyterom kombinert med helse- og oppfølgingstilbud
- styrke oppsøkende og ambulerende grupper helsepersonell som jobber med rusproblematikk
- sikre at alle får en individuell tiltaksplan og god oppfølging
- ha tett oppfølging av pasienter på legemiddelassistert rehabilitering, og åpne for heroinassistert behandling for de aller tyngste brukerne som en del av en helhetlig behandlingsskjede
- utvikle flere og mer fleksible boligtilbud for vanskeligstilte i Fredrikstad
- støtte opp om FASVO, Mineberget og andre tilrettelagte arbeidstilbud

5.3 BYEN SOM SATSER PÅ SENIORENE

Fredrikstad Venstre mener at eldreomsorgen må styrkes. For å skape et mer variert tilbud innen eldreomsorgen må ideelle organisasjoner og private bli en naturlig del av det offentlige tjenestetilbudet. Kommunen kan ikke alene bære de høye forventningene som en stadig eldre befolkning vil ha til det offentlige tjenestetilbudet. Kommunen må i større grad enn i dag skille mellom helsetjenester og omsorgstjenester. Sistnevnte må private og frivillige i større grad enn i dag ta seg av.

Alle som trenger omsorg, skal få anledning til å bo hjemme så lenge som mulig. Egen bolig og et tjenestetilbud som er tilpasset individuelle behov, gir trygghet og vil redusere behovet for

institusjonsplasser. Eldre må i langt større grad få mulighet til å ha innflytelse på innholdet i tjenestene de får fra det offentlige. I tillegg til å sikre nok og gode sykehjemsplasser, må det etableres alders-/seniorhjem og flere omsorgsboliger for dem som trenger et mindre pleieintensivt tilbud.

Eldre er like individuelle som alle andre.

Fredrikstad Venstre vil:

- styrke lederkravene i helse- og omsorgssektoren
- ha systematisk etter- og videreutdanning av helse- og omsorgspersonell for å høyne kvaliteten i eldreomsorgen
- at flere leger og sykepleiere med kompetanse på sammensatte sykdommer og lidelser ansettes på sykehjem
- at eldre med særskilte behov må få et mer differensiert tilbud enn i dag
- sikre rekrutteringen til omsorgsyirket, blant annet ved tilbud om etterutdanning for ufaglærte
- utrede bruken av flere alternative bo- og omsorgsformer for eldre i Fredrikstad
- at frivillige organisasjoner og private som driver faglige gode helsetilbud, må få større forutsigbarhet når det gjelder drift og avtaler
- bedre tilbudet til personer med demens gjennom bygging av kompetanse og egne avdelinger
- sikre at gjennomføringen av samhandlingsreformen i Fredrikstad fører til at befolkningen får et bedre og nærmere helsetilbud
- sørge for at Fredrikstad er i front når det gjelder bruken av ny teknologi i helse- og omsorgssektoren
- støtte opp om frivillighetssentralene

Den levende kulturbyen

Kunst og kultur er de meste sentrale uttrykk for menneskers sameksistens. Fredrikstad har et rikt og bredt kulturliv.

Å styrke og videreutvikle denne bredden, samtidig som vi satser på noen kulturfyrtårn, vil

gjøre Fredrikstad til en bedre og mer attraktiv by å bo i. Frivillige organisasjoner og engasjerte innbyggere spiller en avgjørende rolle for byen, og må sikres gode rammevilkår.

Det skal ikke være nødvendig for talentfulle kunstnere og kulturarbeidere å forlate Fredrikstad for å få utløp for sine ambisjoner. Derfor ønsker Fredrikstad Venstre å satse på noen kulturinstitusjoner som kan fungere som fyrtårn

for kulturlivet i byen. Å fylle Blå Grotte med innhold av høy kunstnerisk kvalitet er første steg på veien mot et enda bedre kulturliv i byen. Fredrikstad trenger et skikkelig kulturhus med innhold.

Alle i Fredrikstad skal ha mulighet til å delta i idrett og friluftsliv. Dette gjelder også for dem som ikke er med i den organiserte idretten. Alle må ha mulighet til å drive aktivitet på egne vilkår og selv bestemme hvilken form og innhold aktivitetene skal ha. Samtidig skal Fredrikstad som den største byen i Østfold ha de beste anleggene for breddeidrett og for alle som driver idrett på elitenivå.

Fredrikstad har tre kulturutfordringer som må løses de neste fire årene:

- Kommunen må bli en tydeligere kulturaktør.
- Bibliotek og skolebibliotek må samlet gi et bedre tilbud enn i dag.
- Formidlingen av Fredrikstads historie må bedres gjennom at museene styrkes.

6.1 KULTURKOMMUNEN SOM INSPIRERER

Kultur må skapes, ikke vedtas. For Fredrikstad Venstre er det et selvstendig poeng at kulturlivet i byen må bli mindre avhengig av kommunen. Kunsten og kulturen skal være fri, og ikke brukes som en del av kommunens ordinære tjenestetilbud. Kulturen har en verdi i seg selv. Det må ikke bli slik at det i framtiden kun er offentlige tilskudd som utløser kulturelt engasjement i Fredrikstad.

Vi ønsker at barn og unge skal lære å oppleve kunst og kultur på alle felt uavhengig av foreldrenes økonomi. Derfor støtter vi prosjekter som involverer barn og unge – prosjekter som gir barn og unge mulighet til å lære å utøve kunst og kultur.

Fredrikstad kommunens hovedoppgave innenfor kulturen må vris fra å drive ren pengeutde-

ling til i større grad å bli en tilrettelegger for det gode initiativ. Dette innebærer å satse på gode lokaler, for så vel bredde som topp, samt bidra til å få kulturlivet og næringslivet til å jobbe tettere sammen.

Kommunen har et spesielt ansvar for det offentlige rom. Fredrikstad Venstre ønsker en by der kunst og kultur skal sette preg på det offentlige rom. Derfor vil vi at kunstnere i større grad skal samarbeide med arkitekter og byplanleggere om utforming av ny bebyggelse, oppgradering av plasser, gater og offentlige bygg. Vi vil også at kommunen skal øke innkjøpet av samtidskunst til byens samlinger og øke bruken av kunst i det offentlige rom.

Kulturen skal være fri.

Fredrikstad Venstre vil:

- fylle Blå Grotte med innhold som byens kulturhus med stor K. Vi vil ha mer egenprogrammering.
- satse på gode og rimelige lokaler for alle typer kulturuttrykk
- sikre St. Croix-huset som barn og unges kulturhus
- sikre at det er rom for nye og kreative initiativ når det deles ut kulturmidler
- prioriterer involvering framfor underholdning i kulturpolitikken
- etablere en ny utendørs kunstisflate
- jobbe for «Kulturuniversitetet i Fredrikstad»
- jobbe for å flytte Den norske filmskolen til byen
- sikre en god Kulturskole
- at kulturpolitiske prioriteringer skal veie tyngre i arbeidet med byens utvikling
- at kommunen legger til rette for at kultur som næring får gode vilkår i byen
- at kommunen skal øke innkjøpet av samtidskunst til byens samlinger og øke bruken av kunst i det offentlige rom

6.2 BIBLIOTEKBYEN FREDRIKSTAD

Som kunnskapsformidler er bibliotekene en viktig del av lokalsamfunnet Fredrikstad. Et godt bibliotektilbud forutsetter at bibliotekene er velutstyrte, teknologisk oppdaterte og velbemannede med kvalifisert personale. Et velutstyrt og bemannet skolebibliotek bidrar til god undervisning, og hjelper elevene med å lære seg å lære. Bibliotekene spiller også en viktig rolle i integreringen av minoritetsspråklige.

Fredrikstad Venstre vil ha en gjennomgang av bibliotektilbudet i byen med sikte på å samordne tilbudet mellom biblioteker og skolebibliotek. Ved å åpne opp skolebibliotekene for allmennheten vil både tilbudet til elevene og tilbudet til befolkningen bli bedre. Hovedbiblioteket og dets innhold skal prioriteres, slik at vi fortsatt kan ha et av Norges flotteste bibliotek.

Bibliotekene skal være vår viktigste kulturinstitusjon.

Fredrikstad Venstre vil:

- satse på innholdet i bibliotekene, øke åpningstidene og vurdere å ha søndagsåpent.
- gjennomføre en gjennomgang av det samlede bibliotektilbudet i Fredrikstad med sikte på å åpne skolebibliotekene for alle
- vurdere å etablere nye filialer, ubemannede eller bemannede, der samarbeid mellom bibliotek og skolebibliotek ikke er mulig
- gi bibliotekene mer ressurser til formidling og utadrettet virksomhet
- rehabiliter bibliotekets aula for byens musikkiv

6.3 BYEN SOM TAR VARE PÅ SIN STOLTE HISTORIE

Museene er en sentral del av kulturtilbudet i Fredrikstad og er viktige for å ta vare på og formidle vår stolte historie. Fredrikstad Venstre vil satse på museene som kilde til inspirasjon, nysgjerrighet og ettertanke for hele byens be-

folkning. Museene må få bedre vilkår for å drive formidling av historien vår, og integreres tettere med skoleverket og frivilligheten.

Fredrikstad Venstre vil ta vare på våre mest unike nasjonale kulturminner som Gamlebyen, Isegran og Kongsten fort. Samtidig er det viktig å beskytte og ta vare på lokalhistorien i byen, og se den i nasjonal og internasjonal sammenheng. For Fredrikstad Venstre er det viktig at det frivillige engasjementet i museene ikke forsvinner. Det er også viktig å understreke museenes rolle som koordinator og støtte til lokale samlinger og organisasjoner.

Vet man ikke hvor man har vært, vet man ikke hvor man skal.

Fredrikstad Venstre vil:

- jobbe for å bedre rammebetingelsene til Fredrikstad Museum
- at kommunen gjennom barnehager, skoleverket og SFO aktivt bruker og utfordrer museene
- sørge for systematisk opprustning og vedlikehold av våre viktigste kulturminner
- ta initiativ til mer og bedre samarbeid mellom det offentlige, private og frivillige rundt forvaltningen av våre kulturminner

En framtidrettet by for nå

Fredrikstad skal være en motor for nyskaping og vekst for hele Østfold.

For å få dette til ønsker Fredrikstad Venstre å skape et godt næringsklima i byen, spesielt for nye vekstbedrifter. Dette er avgjørende for å sikre arbeid til flest mulig, og for å sikre verdiskapingen. Utgangspunktet for Fredrikstad Venstres næringspolitikk er gode generelle rammevilkår for alle deler av næringslivet, kombinert med en målrettet innsats for å utvikle flere og bedre kunnskapsbedrifter.

Et dynamisk næringsliv trenger både arbeidsskapere og arbeidstakere. Fredrikstad Venstre ønsker å skape en enklere hverdag for småbedriftseiere i byen, og legge til rette for at flere kan skape og utvikle nye bedrifter. Fredrikstad skal tiltrekke seg kompetanse og arbeidskraft.

Nærheten til Oslo-regionen fører til at mange arbeidstakere med høyere utdanning pendler ut av kommunen. For å bidra til at flere kunnskapsbedrifter etableres i Fredrikstad, må Høgskolen i Østfold bli en mer integrert del av byen, og må få tettere kontakt med næringslivet. Kommunen må i større grad enn i dag spille rollen som nettverksbygger og tilrettelegger for kontakt mellom personer og institusjoner som ønsker å skape noe for seg selv og andre.

Fredrikstad har tre næringsutfordringer som må løses de neste fire årene:

- etablere flere kunnskapsbedrifter i forlengelsen av en stolt industrihistorie

- utnytte potensialet som ligger i kultur- og reiselivsnæringen i byen
- bedre kommunens omdømme som næringsaktør

7.1 BYEN SOM TILTREKKER SEG KOMPETANSE OG TILTAKSLYST

Fredrikstad har en stolt industrihistorie som fortsatt gjør seg gjeldende gjennom blant annet prosessindustrien og næringsmiddelindustrien. Med utgangspunkt i disse miljøene må byen utvikle nye industri- og kunnskapsmiljøer som har vekstpotensial, og som er miljø- og klimavennlige.

Samarbeidet mellom ulike aktører fra næringslivet, utdanningsinstitusjonene og det offentlige må bli bedre enn det er i dag. Ofte er den største hindringen for å se nye muligheter innenfor næringslivet mangel på kunnskap om hva andre holder på med. Derfor trenger vi gode møteplasser og nettverk for nyskaping i Fredrikstad.

Fredrikstad Venstre vil sikre næringslivet en god og effektiv infrastruktur. Ett tiltak er å omregulere kommunale tomter som ligger nært dagens tettsteder, til bruk for næringsformål, og for blandet bolig og næring. Samtidig skal kollektivtrafikken styrkes til sentrum og mellom tettstedene.

Markedet for alternativ energi er en næring som vil bli viktig når oljen tar slutt. «Biogassbyen» Fredrikstad må bygge videre på den kompetansen som finnes i dag, og kommunen må gjennom sitt eierskap i Frevar sikre at denne positive utviklingen fortsetter.

næringslivet

Fremtidens næringsliv må skapes i dag.

Fredrikstad Venstre vil:

- opprette et åpent nettverksforum mellom kommunen, næringslivet og utdannings- og forskningsinstitusjonene
- utfordre Høgskolen i Østfold til å bli en tydeligere utviklingsaktør i Fredrikstad
- satse på regionalt samarbeid mellom Fredrikstad, fylket og statlige etater og arbeids- og næringslivet i Østfold, med særlig vekt på nyskaping, samt nettverksbygging og kompetanseutveksling mellom næringsliv og utdanningssystemet
- sikre at Frevar har tilstrekkelige midler til investeringer og videreutvikling
- ta i bruk offentlig-privat samarbeid på flere prosjekter i Fredrikstad med avtaler med private aktører om kommunal utbygging, drift og vedlikehold
- jobbe for at Innovasjon Norge skal gi et skikkelig tilbud til nyetablerere i Fredrikstad
- vurdere å opprette et Gründersenter med rimelige lokaler og støtte for nyetablerere i en oppstartsfasen

7.2 OPPLEVELSESBYEN FREDRIKSTAD

Gjennom to korte sommermåneder syder Fredrikstad med liv, turisme og aktivitet. Fredrikstad Venstre mener at byen har et enda større potensial innenfor kultur- og reiselivsnæringen, spesielt utenom sommersesongen.

Med nærhet til elva, fjorden og marka har Fredrikstad alle fysiske forutsetninger for å være en attraktiv opplevelsesby. Men da må kommunen spille på lag med og legge til rette for at dette fortrinnet utnyttes. Det handler om å

knytte byen til elva, fjorden og marka gjennom klok byutviklingspolitikk. Det handler om gode reguleringsplaner som er helhetlige og på næringslivets og miljøets premisser. Det handler om å bidra til at byens kultur- og reiselivstilbud kan utvikle høyere kvalitet.

Opplev Fredrikstad spiller en viktig rolle i markedsføringen av byen, men bør styrkes slik at de kan ta initiativ til samarbeid og kvalitetsheving av opplevelsesnæringene. Som en relativt stor landbrukskommune har byen et stort utnyttet potensial for gårdsturisme og lokal produksjon av mat og drikke.

Alt «årnær» seg ikke av seg selv.

Fredrikstad Venstre vil:

- sikre at den nye fylkesscenen på Værste blir gjennomført, og at den blir en integrert del av det øvrige kulturtilbudet i byen
- bygge ny gjestehavn på Floa
- utvikle Aktivitetsbyen Gamle Fredrikstad
- oppgradere kollektivtrafikken og parkeringsmulighetene ved populære utfartssteder
- ta initiativ til flere større festivaler utenom sommerhalvåret
- styrke Opplev Fredrikstads rolle som samarbeidsorgan for å heve kvaliteten på opplevelsestilbudene i byen
- gjennom byutviklingspolitikken jobbe for mer handelsaktivitet i sentrum
- ha grønne, velstelte og innbydende byrom
- arbeide for at landbruket profilerer seg sterkere som en viktig del av Fredrikstad-sammenfunnet

7.3 KOMMUNEN SOM SPILLER PÅ LAG MED NÆRINGSLIVET

Fredrikstad kommune skal være en kommune som er en forutsigbar støttespiller for næringslivet. Om det gjelder reguleringer, skjenketider eller åpningstider, skal kommunen være en medspiller, og ikke en motspiller.

Kommunale avgifter og gebyrer skal holdes på et så lavt nivå som forsvarlig, og skal ikke koste mer enn det tjenesten faktisk koster. Skjemaveldet må begrenses, og det skal være enkelt å rapportere, søke om og klage på det som kommunen krever av næringslivet og befolkningen, elektronisk.

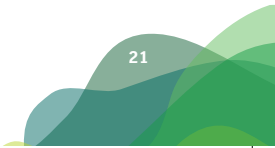
Kommunen er selv en betydelig næringsaktør gjennom store innkjøp, vedlikehold og som arbeidsgiver for lærlinger. Kommunens innkjøps-system må profesjonaliseres ytterligere, og det må ikke hefte tvil om uavhengigheten til kommunen som innkjøper. Vedlikeholdet av of-

fentlig infrastruktur må systematisk bedres, og alle etterslep må minimeres. Kommunen må bli flinkere på å rekruttere og følge opp lærlinger.

Fredrikstad kommune skal være enkel og rettferdig for næringslivet.

Fredrikstad Venstre vil:

- redusere skjemaveldet
- at all saksbehandling for næringslivet skal kunne skje elektronisk
- at næringsliv og befolkning enkelt skal kunne se på kommunens hjemmesider hva kommunen bruker og tjener penger på
- gjøre kommunens servicekontor mer tilgjengelig for brukere gjennom lengre åpningstider, bedre markedsføring og tettere kontakt med næringslivet. Vi vil også gjøre det mer tilgjengelig for minoritetsspråklige
- ha stabile rammevilkår for utesteder med skjenkebevilging og oppheve maksimumsbestemmelsene for åpningstid
- sørge for at Fredrikstad fortsatt skal ha lave kommunale avgifter
- ha større åpenhet og innsyn i anbudprosesser og annen kommunal saksbehandling, og styrke den kommunale revisjonen. Dette for å forebygge mulig korrupsjon
- sørge for at kommunen tar inn nok lærlinger i alle fagkretser
- fortsette å ta i bruk konkurranseutsetting som virkemiddel der det er hensiktsmessig
- at alle kommunale (direkte og indirekte) kostnader skal regnes med ved anbud, slik at det sikres lik konkurranse mellom kommunale og private tjenesteleverandører
- redusere kommunalt eierskap der dette ikke har en spesiell begrunnelse
- forvalte kommunal eiendomsmasse på en forsvarlig og langsiktig måte, ta igjen vedlikeholdsetterslep og sikre langsiktig vedlikehold av kommunens verdier

Våre kandidater

1. **Ulf Trenum** (60),
selvstendig næringsdrivende,
Trara

2. **Christiane Skahjem** (35), lektor,
Trara

3. **Per E. Braseth-Ellingsen** (32), prosjektleder, Byens Marker

4. **Kirsten Sandvik** (60),
barnepleier,
Begby

5. **Tormod A. Schei** (61), miljøsjef, Slevik
6. **Joakim Hauge** (18), skoleelev, Torp
7. **Helge B. Hasvold** (53), futurist, Kråkerøy
8. **Ellen Grøndahl** (55), ergoterapeut, Kråkerøy
9. **Magne Brun** (36), advokat, Manstad
10. **Wenche Alstad** (64), virksomhetsleder, Trosvik
11. **Svein L. Larsen** (60), tollinspektør, Trara
12. **Laila Kristine Bringa** (33), lektor, Trosvik
13. **Thorbjørn Hansen** (62), pensjonist, Holmen
14. **Stian Lindbøl** (43), prosjektleder, Pettersand
15. **Ole Jørgen Ranglund** (42), sosiolog, Kråkerøy
16. **Sylvi Bruhn** (63), lærer, Kråkerøy
17. **Leif B. Skarpeid** (49), lektor, Vaterland
18. **Guri Lindmark** (53), seksjonsleder, Rolvsøy
19. **Ellen-Marie Forsberg** (40), seniorforsker, Fredrikstad
20. **Maria Louise Trenum** (66), seniorarkitekt, Kråkerøy
21. **Terje Edgard Tvette** (67), pensjonist, Gressvik
22. **Vigdis Iren Larsen** (52), sekretær, Gressvik
23. **Hans Olav Nøklestad** (69), lektor, Fredrikstad
24. **Gunhild Langebeck** (64), pensjonist Gressvik
25. **Mats Larssen** (32), psykolog, Fredrikstad
26. **Annette Nygård** (44), selvstendig næringsdrivende,
Gamlebyen
27. **Nils Erik Hansen** (49), lageransvarlig, Kråkerøy
28. **Lene Vestby** (38), foreldre rådgiver, Kråkerøy
29. **Per Olav Dypvik** (50), teknisk sjef, Kråkerøy
30. **Elin Tangen Skeide** (37), fylkesplansjef, Kråkerøy
31. **Arne Håkenstad** (56), virksomhetsleder, Gamlebyen
32. **Finn Terje Hegge** (36), prosjektleder, Fredrikstad
33. **Fredrik Jonassen** (46), fotograf, Kråkerøy
34. **Truls Otto Andreassen** (65), fagarbeider, Gamlebyen
35. **Kjell Bjørndal** (71), lektor, kråkerøy
36. **Ole Jacob Amundsen** (60), redaktør, Fredrikstad
37. **Sven-Erlend Anderssen** (30), selvstendig næringsdrivende, Gamlebyen
38. **Rolf Erling Halvorsen** (34), salgskonsulent, Rolvsøy
39. **Birger Alfred Andersen** (72), filolog, Gressvik
40. **Trond Egil Svandal** (32), historiker, Gamlebyen
41. **Bjørn Robberstad Jensen** (81), pensj., Frydenberg

venstre

www.fredrikstad.venstre.no

Baaksidefoto: Tommy Ødegaard